

Nieuwsbrief 60
mei 2026

Redactioneel

Voor u ligt de zestigste editie van de Jabalya nieuwsbrief. In het vorige nummer van december vorig jaar was sprake van stagnatie wat betreft het staakt-het-vuren en de uitvoering van het Trump plan. Nu zes maanden na het begin van het zogenaamde staakt-het-vuren en 700 doden verder is elke hoop op verbetering totaal verdwenen. Er komt maar geen einde aan de genocide. Integendeel, de Israëli's hebben de oorlog tegen Iran aangegrepen om de grenzen direct weer te sluiten en dus neemt de honger weer toe. De tweede fase van het Trump plan lijkt ver weg. Het verhaal van Lamis Al-Astal en van Sadi Daboor getuigen van het moeilijke dagelijkse leven voor vrouwen en voor kinderen. Aandacht in dit nummer voor twee conferenties. De eerste door onszelf georganiseerd over de vraag hoe Gaza nu geholpen kan worden en een conferentie van The Hague Group een groep van veertig landen die concrete maatregelen eisen tegen Israël. De column van Jan over het geweld in Libanon tegen journalisten en aandacht voor rapporten van Btselem en DCIP over Israëlische gevangenen waar op grote schaal gemarteld wordt en ministers daarover zelfs openlijk PR bedrijven. En een bespreking van het nieuwe boek van Anna krijger Geen mens meer in Gaza.

Tussen hamer en aambeeld: vrouwen in de Gazastrook vechten om te overleven

Sinds het begin van de Israëlische aanval op de Gazastrook in oktober 2023 zijn pijn, hoop en veerkracht onlosmakelijk met elkaar verweven. Vooral vrouwen voeren een extra strijd: zij verliezen hun gevoel voor eigenwaarde, schoonheid en privacy – ongeacht hun leeftijd of achtergrond – en worden geconfronteerd met een realiteit die hen hun meest basale menselijke en vrouwelijke rechten ontnemt. Zo veranderen zij in stille iconen van opoffering te midden van de storm.

Het gewone leven is verdwenen onder het geweld van bombardementen en gedwongen ontheemding. “Schoonheid” is geen luxe meer om over na te denken, maar een verre herinnering. Het gebedsgewaad is het dagelijkse kledingstuk geworden dat vrouwen dag en nacht dragen in de vluchtelingenkampen, als enige bescherming tegen het gebrek aan privacy. Badkamers en tenten zijn gedeeld, hygiëne is nauwelijks haalbaar en hun huid wordt dagelijks blootgesteld aan de brandende zon, met zichtbare sporen tot gevolg. Alsof de oorlog niet

alleen huizen vernietigt, maar ook de kleinste details van vrouwelijkheid aantast.

Dag na dag nemen vrouwen taken over die voorheen vooral door mannen werden uitgevoerd. Ze staan uren in de rij voor water, onder de brandende zon in de zomer en in regen en kou in de winter, om zware jerrycans naar hun tenten te dragen. Ze wachten lange tijd bij voedseluitgiftepunten om hun kinderen een stukje brood te kunnen geven. Daarnaast timmeren ze met hamers, spijkers en oude doeken

Vervolg op pg. 2

noodonderkomens in elkaar om hun gezinnen te beschermen tegen hitte en kou, vaak zonder de aanwezigheid van een man – door verwonding, overlijden of omdat hij elders probeert te overleven. De fysieke last is zwaar en uitputtend, maar toch blijven zij de pilaren waarop het leven rust.

Dubbele pijn: gezondheid en psyche tijdens de menstruatie

Voor vrouwen in Gaza is de menstruatie een extra nachtmerrie geworden. Door het gebrek aan hygiëne, medische zorg en noodzakelijke producten zoals maandverband, medicijnen en voedzame voeding, verandert een normaal biologisch proces in een bron van stress en gevaar. Het ontbreken van rust en privacy veroorzaakt een enorme psychische druk, wat leidt tot verstoringen, onregelmatigheid of zelfs het volledig uitblijven van de menstruatie.

Normaal gesproken hebben vrouwen tijdens hun menstruatie extra zorg en rust nodig vanwege pijn, hormonale schommelingen en emotionele veranderingen. De oorlog ontnemt hen dit alles. Veel vrouwen zijn gedwongen om ruwe lappen stof te gebruiken in plaats van maandverband, met gezondheidsproblemen en infecties tot gevolg.

Stress, angst en voortdurende vrees beïnvloeden

Leven in Gaza is nu overleven in een tent

Baby's zijn extreem kwetsbaar door gebrek aan voedsel en medische zorg

rechtstreeks de hormonen die de menstruatie reguleren. Het lichaam produceert meer cortisol en adrenaline, wat de hormonale balans verstoort. In Gaza leven vrouwen en meisjes onder constante psychische druk, wat leidt tot vertraagde, onregelmatige of uitblijvende menstruatie. Het lichaam beschouwt stress als een bedreiging voor overleving en schakelt niet-essentiële functies tijdelijk uit.

Zware lichamelijke inspanning – zoals urenlang wachten in rijen of het dragen van zware jerrycans – vergroot deze hormonale ontregeling. Ondervoeding en vitaminetekorten (zoals ijzer, zink, vitamine D en eiwitten) versterken het probleem, omdat het lichaam onvoldoende energie heeft om hormonale processen goed te laten verlopen.

De gevolgen verschillen per leeftijdsgroep. Bij tienermeisjes, wier hormoonhuishouding nog in ontwikkeling is, leiden stress en tekorten sneller tot ernstige verstoringen. Bij oudere vrouwen kunnen bloedingen verminderen, vertragen of gepaard gaan met ongewone klachten. Langdurige uitval van de menstruatie kan leiden

tot hoofdpijn, haaruitval, bloedarmoede, concentratieproblemen en op termijn zelfs vruchtbaarheidsproblemen of botontkalking. Vrouwen in Gaza hebben dringend behoefte aan medische en psychologische ondersteuning, voedingssupplementen en reproductieve zorg. Dit is geen luxe, maar een basisrecht en onderdeel van hun menselijke waardigheid.

De schreeuw van moeders: zwangerschap tussen angst en ondervoeding

Zwangere vrouwen in Gaza dragen hun toekomst in een omgeving vol angst en schaarste. Door de blokkade, het tekort aan hulpgoederen en de hoge prijzen is gezonde voeding nauwelijks beschikbaar. Dit bedreigt zowel hun eigen gezondheid als die van hun ongeboren kinderen. Er zijn al gevallen geregistreerd van baby's die ernstig ondervoed geboren worden, en zelfs van aangeboren afwijkingen die artsen toeschrijven aan giftige stoffen in de lucht. Door het gebrek aan medische apparatuur en gesloten grenzen is vroegtijdige diagnose en behandeling vrijwel onmogelijk. Vrouwen bevallen onder extreme omstandigheden in overvolle ziekenhuizen met minimale middelen en moeten vaak meteen terugkeren naar hun tenten. Basisvoorzieningen ontbreken, wat soms zelfs levens kost – van moeders én pasgeborenen.

Achter de muren: gevangenschap en misbruik

In Israëliische gevangenissen zitten vrouwen uit Gaza vast onder onmenselijke omstandigheden. Getuigenissen spreken over mishandeling, psychologische marteling, seksuele intimidatie en verkrachting. Ze worden beroofd van voedsel, water en hygiëne, vaak zonder duidelijke aanklacht. De gevangenissen zijn plekken waar waardigheid wordt verstikt.

De weduwen van Gaza: alleen achtergebleven

Veel vrouwen in Gaza zijn weduwen geworden. Ze zijn niet alleen hun echtgenoot kwijtgeraakt, maar ook gedwongen om ineens zowel vader als moeder te zijn. Ze

dragen de verantwoordelijkheid voor voedsel, zorg, onderwijs en veiligheid van hun kinderen – in een stad zonder scholen, ziekenhuizen of stabiele infrastructuur. Er is geen tijd om te rouwen. Water halen, brood bakken, zorgen voor zieke kinderen – alles gaat door. Tranen vloeien pas in stilte, wanneer iedereen slaapt.

Door de vernietiging van buurten en sociale netwerken zijn vrouwen extra kwetsbaar voor intimidatie, geweld en gebrek aan privacy. Zonder functionerende rechtsstaat zijn er ook juridische risico's: wie heeft het gezag over de kinderen? Wie beschermt de rechten van de moeder? Sommige families grijpen deze chaos aan om voogdij af te dwingen. Er is dringend behoefte aan duidelijke wetgeving, herregistratie van burgerlijke gegevens, langdurige psychosociale ondersteuning, economische kansen voor weduwen en veilige ruimtes in de kampen.

Achter elk kind dat nog overeind staat, staat een vrouw. Achter elke tent die 's nachts verlicht is, staat een vrouw die hoop heeft aangestoken uit de as. Zij zijn de ruggengraat die bleef staan toen alles instortte - maar die ruggengraat heeft steun nodig, geen extra lasten. Overleven is geen heldendaad, maar een last die de wereld met hen moet delen.

Lamis Al-Astal (Gaza).

Vertaling: Marco in't veldt

Vrouwen wachten bij een gaarkeuken op eten

Een verkenning welke hulp aan Jabalya nodig en mogelijk is

Stichting Groningen-Jabalya organiseerde in januari een conferentie die bedoeld was als katalysator: ideeën verzamelen hoe vanuit onze solidariteit ondersteuning te geven voor rehabilitatie en wederopbouw zoals de Palestijnen dat zelf willen. Aanwezig zijn onder andere vertegenwoordigers van de gemeente Groningen, zes politieke partijen en van twaalf organisaties en initiatieven uit de samenleving.

Dagvoorzitter Jan Keulen geeft aan dat sinds eind jaren 90 vanuit Groningen banden zijn met de mensen in Gaza, met name Jabalya. Daarop moeten we voortbouwen geen theorieën verkondigen, maar bezig met praktische oplossingen.

Israëlische aanvallen. Ook moeten medische goederen en hulpteams Gaza weer in kunnen. Patiënten die behandeling buiten Gaza nodig hebben, moeten Gaza kunnen verlaten. Groningen moet ook een aantal patiënten opnemen.

Wat kan Groningen?

Dan spreekt Berber v.d. Woude, ex-diplomaat en voorzitter van The Rights Forum. Berber is in 2021 teruggekomen uit Israël waar zij diplomaat was. Ze kwam tot het besef dat je als diplomaat meewerkt aan het voortbestaan van het probleem, niet aan de oplossing. Ze is daarom nu geen diplomaat meer, maar activist. Het is geweldig en uniek dat er op gemeenteniveau een initiatief zoals in Groningen bestaat, maar je moet ook eerlijk zijn over de (on)mogelijkheden.

We krijgen veel desinformatie en de media gaan daarin mee. Er zijn volgens haar zes (opzettelijke) onwaarheden:

1. Het was oorlog en nu is er een staakt-het-vuren. Maar het was geen oorlog en geen staakt-het-vuren, maar een totale vernietiging in Gaza en daarnaast gedwongen ontheemding van 50.000 mensen op de West-Oever. De genocide gaat door op een andere manier.
2. Er ligt een vredesplan. Het is dus géén vredesplan, maar een Trump-plan.

Videoboodschap Aed Yaghi

Aed Yaghi is directeur van de PMRS (Palestine Medical Relief Society) en voorzitter van de PNI (Palestinian National Initiative) in Gaza en recent gekozen tot "Health commissioner in the Technocrat committee for the administration in Gaza". Hij vertelt dat de oorlog in Gaza niet is gestopt, maar een nieuwe vorm heeft. Hij beschrijft de grootste problemen qua gezondheidszorg. Er zijn veel gewonden waarvan een groot deel blijvend gehandicapt zal blijven. Iedereen in de Gazastrook heeft mentale hulp nodig. De overgebleven ziekenhuizen in Gaza hebben beperkte behandelingscapaciteit en het personeel is uitgeput.

De PMRS heeft weer een gezondheidspost in het vluchtelingenkamp in Jabalya geopend. Er is acute behoefte aan geld: de behoefte is er nu, wacht niet tot de fase van wederopbouw. Hij vraagt ook om politieke druk te blijven uitoefenen. De politiek moet van Israël eisen om medische teams en infrastructuur te beschermen tegen

voorzitter Bert Giskes spreekt de conferentie toe. Rechts staat dagvoorzitter Jan Keulen

Er is geen enkele ruimte voor de Palestijnse bevrijdingsgedachte, voor het recht op zelfbeschikking. Een rechtvaardige, echte vrede voor de Palestijnen is niet aan de orde.

3. Gaza is hoofdzakelijk een humanitaire crisis.

Maar het is geen "humanitaire crisis", maar een met opzet door Israël en medestanders gecreëerde crisis.

4. Gaza is het probleem, daar zijn quick fixes voor.

Dat is onzin: er zijn geen makkelijke oplossingen voor Gaza, integendeel. De kern is niet de noodhulp, maar dat er echte vrede komt.

5. Europa kijkt machteloos toe.

Europese landen, met Nederland voorop, hebben actief gefaciliteerd. Europa is de belangrijkste handelspartner van Israël, en in Europa is Nederland de grootste.

6. Nederland heeft altijd meegewerkt aan een tweestatenoplossing.

Met de Oslo-akkoorden was er iets van hoop, maar Nederland heeft niet opgetreden toen er nederzettingen werden gesticht. Als je twee staten wilt, werk daar dan actief aan. Maar in de kern is het aan de Palestijnen zelf om hun toekomst te bepalen.

Voor een duurzame wederopbouw noemt Berber zes randvoorwaarden op:

- Inclusieve onderhandeling en behoefteformulering.
- Erkenning en institutionalisering van rechten.
- Gaza niet los zien van de West Bank inclusief Oost-Jeruzalem.
- Rekenschap voor alle gepleegde misdrijven ook van Hamas.
- Europese landen hebben best macht. Belangrijk is om de relatie met Israël te herzien.
- Gedeeld vertrouwen in het proces en in een partij die toezicht houdt.
- Trump-plan moet niet alleen gericht zijn op lucratieve deals.

Lokaal bijdragen

Wees eerlijk over intenties en realistisch over impact. Noodhulp is geen wederopbouw.

Kijk verder dan geld uitgeven. Politieke druk is minstens zo belangrijk. Denk aan het inkoopbeleid van de gemeente, omgang met demonstraties. Deelname lokaal bestuur aan landelijke initiatieven om de internationale rechtsorde te ondersteunen (ook in het kader van de bescherming van de

Berber van der Woude aan het woord

rechtsstaat). Kijk naar de ervaringen van Groningen ten tijde van Zuid-Afrikaanse apartheid.

Naar aanleiding van vragen aan Berber wordt er gesproken over het opnemen van patiënten uit Gaza in Groningse ziekenhuizen. Er is lokaal draagvlak voor, maar landelijk worden er barrières opgeworpen. Berber adviseert gemeenten zich harder uit te spreken en de druk op de landelijke politiek op te voeren. Ook wordt er gesproken over de tweestatenoplossing. Berber bevestigt dat miljoenen Palestijnen in Israël zonder gelijke rechten zijn. Er zou één democratische staat moeten komen met volwaardige rechten voor de Palestijnen.

Justine Jones vertelt over een aangenomen initiatief van de Groninger gemeenteraad voor een Internationaal solidariteitsfonds van €136.500 gereserveerd voor hulp aan Gaza. De bestemming is flexibel, maar liefst iets doen voor jongeren in Gaza, bij voorkeur in Jabalya. Geld is overgemaakt naar het fonds van VNG International. Met hen én met Groningen-Jabalya bekijken we wanneer we met dat geld aan de slag kunnen.

Paneldiscussie

Daarna is er een paneldiscussie met Mirte Bos (Oxfam Novib), Miriam Collaris (VNG international) en Aisja Hamed (Palestijnse gemeenschap). Mirte Bos vertelt dat Oxfam Novib zowel noodhulp als ontwikkelingssamenwerkings-projecten op het gebied van water, voedsel en hygiëne heeft. "We werken met 55 lokale Palestijnse partners: ondersteunen, versterken, duurzame capaciteit achterlaten. Ook brengen we technische hulp binnen. In Nederland zijn we waakhond, aanjager, organisator van publieke acties en politieke druk. Ook bijvoorbeeld via de rechtszaak tegen de Staat."

Vervolg op pg. 6

Ook vertelt ze hoe moeilijk het is in Gaza te werken, ook voor 7 oktober 2023 al. Met bureaucratie en direct geweld wordt door Israël alles in het werk gesteld om te voorkomen dat goederen binnenkomen. Het gevolg is een gecreëerde hongersnood. Sinds oktober 2025 komen nog steeds geen goederen naar binnen via ngo's, zelfs geen stukje zeep. Wel van commerciële partijen, bv. luxe chocolaatjes. Van onze partner organisaties zijn sinds 7 oktober 500 collega's doelbewust vermoord. Samen met 136 andere NGO's verliest Oxfam mogelijk zijn registratie omdat het niet wil meewerken aan registratie van lokale medewerkers.

Vervolgens verteld Miriam Collaris dat VNG International al 30 jaar actief is in Palestina via samenwerking met APLA, de vereniging voor gemeenten in Palestina. Deze bestaat nog steeds. VNG werkt op dit moment niet meer in Gaza. De gemeentelijke infrastructuur is zowel personeel als materieel verwoest. Het opstarten van gemeenten voor wederopbouw wordt moeilijk. Dat er in Gaza gemeenten zijn (anders dan op de West Bank) zal daarbij een voordeel zijn. We zijn wel actief op de West Bank, ook waar Israël heerst. Onderdeel is lokale belastingen heffen, zodat er geld is voor diensten als afvalinzameling, watervoorziening en elektriciteit. De VNG heeft een kantoor in Ramallah, we werken samen met APLA. Zij moeten het voortouw nemen. Maar de situatie is dramatisch.

Aisha Hamed vertelt over de Palestijnse gemeenschap. Er is geen vooruitgang, ze rouwen nog. We praten over een tweede fase, terwijl vrienden in Gaza nog naar de resten van hun geliefden zoeken. Ik wil me in Nederland veilig voelen, voordat ik de Palestijnen kan helpen. Alle stemmen van Palestijnen moeten gehoord worden,

waarom zijn die hier vanmiddag niet? Verandering moet van onderop komen, mét elkaar. Max Wieselmann, oud-voorzitter van een Ander Joods Geluid reageert daarop dat ze Palestijnen proberen te betrekken, maar veel mensen willen zich niet meer bezig houden met de ellende waar ze uitkomen.

Over de mogelijkheden van wederopbouw zegt Mirte Bos desgevraagd dat er geen sprake is van wederopbouw. Wat er gebeurt, komt van de Palestijnen zelf, dankzij hun veerkracht. Er is honger, puin, besmettingen. Er is chaos. Er zijn ook enorme economische prikkels voor de voortzetting en uitbreiding van de bezetting. Daarop moeten we inzetten. Nederland heeft een heel groot aandeel in de handelsbelangen van Europa. Ze vraagt aan Miriam Collaris van VNG: er zal een fase komen waarin je meer actief kunt/moet zijn, bijvoorbeeld in Jabalya. Hebben jullie een plan?

Miriam Collaris beantwoordt dat wederopbouw nu nog niet kan, maar we moeten hoopvol blijven. APLA is actief in Gaza. Ons fonds staat open voor gemeenten die wederopbouwprojecten willen steunen. VNG zorgt voor overgang tussen het humanitaire en het opbouw-gedeelte. Bijvoorbeeld dat tentenkampen zich ontwikkelen tot duurzame infrastructuren. De gemeenten in Gaza ondersteunen om met burgers in gesprek te gaan over de behoeften, ook ondersteunen we burgers daarbij.

In de afsluitende ronde van de paneldiscussie roept Mirte Bos de lokale politiek op verantwoordelijkheid te nemen waar de landelijke politiek faalt. Ook adviseert ze geen nieuwe projecten op te zetten. Er zijn veel goede, getalenteerde partners in Gaza. Laat mensen in Gaza/Jabalya ook zelf aangeven waar de grootste behoefte aan is. Binnen Nederland moeten we oproepen tot een breed handelsverbod. Niet alleen im- en export, maar ook investeringen, alle handelsbetrekkingen. Nederland verschuilt zich achter Europese regels, maar er is meer mogelijk. Het gaat ook om investeringen, diensten. Juridische experts zeggen dat het wél kan. Het ontbreekt aan politieke wil. Internationaalrechtelijk is Nederland verplicht om op te treden tegen wat Israël doet.

Miriam Collaris benadrukt dat de VNG veel meer middelen nodig heeft. De gemeente Groningen geeft

De Paneldiscussie met online deelnemers

het goede voorbeeld, ga in gesprek met andere gemeenten om ook dit soort banden aan te gaan.

Wim Koks, initiator burgeragendering op 8 oktober, vertelt over het burgerinitiatief dat de gemeente vraagt om een boycot. Maar ook om dit verder uit te dragen. De gemeente kan bedrijven aanspreken, patiënten uit Gaza opnemen, met de Joodse gemeenschap in gesprek gaan. Hij wil de Groninger bevolking erbij betrekken. De gemeenteraad heeft met ons burgerinitiatief nog niets gedaan. In reactie hierop zegt Justine Jones dat de burgemeester zich uitsprak voor het opnemen van patiënten uit Gaza. Ook is er geld voor maatschappelijke ondersteuning en bewustwording. Verder is er gekeken naar inkoop van Israëlische producten door de gemeente, maar die kocht men al niet. Ze wil graag in gesprek over het vervolg.

Hoe gaan we hiermee verder?

In het afsluitende gedeelte werden verschillende suggesties gedaan voor vervolg acties.

1. ideeën verzamelen via inclusieve focusgroepen. Er moeten meer Palestijnen bij de initiatieven betrokken worden.
2. BDS-initiatief Apartheidsvrije Zone. Het kan op van alles gericht zijn: cultuur, winkels, vakbonden, ondernemingen of politiek. Het gaat niet om nationaliteit maar om medeplichtigheid aan de

genocide. Dus niet alleen om het boycotten van de Israëlische overheid, maar ook van bedrijven die zich schuldig maken aan mensenrechtenschendingen. Gemeenten zouden burgers, net als indertijd met Zuid-Afrika, kunnen oproepen om mee te doen.

3. Gemeenten die mee willen doen moeten via VNG samenwerken rond boycot maatregelen zoals indertijd met de boycotacties tegen Outspan en Shell. Neem Booking.com als speerpunt. Het doel is bewustwording van burgers. Zorg dat mensen dat met een slecht geweten doen en het daarna niet meer doen.

4. Belangrijk is ook om behalve Utrecht, Amsterdam en Groningen meer gemeenten erbij te betrekken, maar ook bedrijven in die gemeenten, niet alleen burgers. We moeten een campagne opbouwen rond een moreel appel: er mag geen bloed aankleven. Hanteer als gemeente een norm: wij willen dat er binnen de gemeentegrenzen geen producten van besmette herkomst worden verkocht, dat er geen handel is.

Ter afsluiting stelt voorzitter Bert Giskes voor om namens de aanwezigen een brief te sturen aan de formateur met de samenvatting van de discussie en leest deze voor. Het wordt bij acclamatie aangenomen, waarop hij de bijeenkomst afsluit.

Inzamelingsactie Gaza 2026

Het zogenaamde staakt-het-vuren is nu zes maanden geleden afgekondigd maar er vallen nog dagelijks doden, ruim 700 sinds oktober 2025. De genocide is niet voorbij, maar heeft een andere vorm gekregen. Tot nu toe is slechts 43% van de overeengekomen hoeveelheid goederen toegelaten wat minder dan 25% is van de werkelijke behoefte. En sinds de start van de oorlog tegen Iran bijna niets meer. De gezondheidszorg kan daardoor niet herstellen. De overgebleven ziekenhuizen in Gaza hebben hun behandelingscapaciteit verloren en de medische teams zijn uitgeput; ze behandelen de gewonden met zeer beperkte middelen. Ziekenhuizen kampen met een tekort aan medicijnen (58% van de benodigde hoeveelheid) en medische hulpmiddelen (71% tekort). De vele gewonden en permanente gehandicapten zijn een enorme belasting voor de gezondheidszorg. Naar verwachting zal 32% van de gewonde kinderen blijvend gehandicapt zijn. Duizenden kinderen hebben protheses nodig vanwege geamputeerde ledematen. Van de 170.000 gewonden zal 25% meerdere chirurgische ingrepen nodig hebben. Meer dan 18.500 patiënten wachten op Israëlische toestemming om Gaza uit te reizen voor behandeling. De PMRS heeft weer een gezondheidspost in Jabalya geopend maar heeft geen geld voor echte renovatie en vraagt om steun.

Daarom zetten wij onze hulpactie voor de Palestine Medical Relief Society voort. Deze kan een belangrijke rol spelen in het verlenen van die hulp maar dat kan alleen als zij over voldoende middelen beschikt. Voor meer info: <https://www.groningen-jabalya.com/inzameling>

Stort op rekeningnummer NL92 INGB 0006 6876 78
t.n.v. Stichting Groningen-Jabalya o.v.v. "noodhulp"

Moord op journalisten in Gaza en Libanon onderdeel van culturele genocide

8 april gaat in Beiroet de geschiedenis in als 'Zwarte Woensdag'. Binnen korte tijd voerde Israël een golf aanvallen uit, die aan haast vierhonderd Libanezen het leven kostte. Meer dan 1.200 mensen raakten gewond. De meeste slachtoffers waren burgers. Israël gaf de massale aanval de naam mee van een van de tien Bijbelse plagen: 'Operatie Eeuwige Duisternis'.

Net als eerder in Gaza ging het brute Israëlische geweld gepaard met aanvallen op de media. Drie Libanese journalisten werden gedood in een Israëlische drone aanval in Zuid-Libanon: Fatima Ftouni en haar broer Mohammed die voor Al Mayadeen werkten en Ali Shuaib van het aan Hezbollah gelieerde Tv-station Al Manar. In Tyrus kwam radiopresentator Ghada Dayek om het leven bij een bombardement op haar huis. Journalist en Tv-presentatrice Suzanne al-Khalil werd thuis gedood in het bergdorp Kayfoun, in het centrum van Libanon.

Het Israëlische leger maakte er geen geheim van dat het om gerichte aanvallen ging. Een van de journalisten zou een 'inlichtingenofficier' van Hezbollah zijn. Anderen zouden Hezbollah-propagandisten zijn. Net als in Gaza, waar sinds oktober 2024 meer dan 260 journalisten, cameramensen en media-medewerkers zijn gedood, werden de beschuldigingen niet met feiten gestaafd.

In Libanon werd de aanval op de journalisten breed veroordeeld. De Libanese president Joseph Aoun - voorwaar geen politieke vriend van Hezbollah - noemde het een 'schaamteloze misdaad'. 'Israël trekt zich niets aan van internationale normen en verdragen waarbij journalisten bescherming genieten'. 'Wat men ook vindt van de redactionele lijn of de rol van media die gelieerd zijn aan of nauw verbonden zijn met Hezbollah. Een journalist mag, ongeacht zijn of haar mening of de omstandigheden, nooit een doelwit worden,' schreef de liberale krant l'Orient le Jour. 'Het voortbestaan van de persvrijheid hangt ervan af.'

Libanon kent een decennialange, pijnlijke geschiedenis van journalisten die vanwege hun politieke opvattingen werden vermoord. Tientallen dodelijke aanslagen op prominente journalisten werden in het verleden bijvoorbeeld toegeschreven aan de Syrische inlichtingendienst. Maar de afgelopen jaren is het juist Israël dat ongestraft de jacht op journalisten heeft geopend. Vanaf oktober 2023 werden minstens 21 Libanese journalisten door Israël gedood; de meeste van hen in gerichte aanslagen.

Op zich is het internationaal recht kristalhelder als het gaat over de status van media in oorlogen. In artikel 79 van het toegevoegde Protocol van de Geneefse Conventies staat dat 'journalisten op gevaarlijke missies tijdens gewapend conflict moeten worden behandeld als burgers'. Met andere woorden: journalisten zijn nooit een legitiem doelwit. Nu staat Israël niet bekend zich uitermate te bekommeren om welke burgers dan ook. Zie de grote aantallen burgerslachtoffers in Gaza en Libanon. Maar in het geval van mediawerkers is nog iets anders aan de hand: ze worden doelbewust geëlimineerd in de slaapkamer van hun woning of in hun met de letters PRESS gemarkeerde auto, onderweg naar een journalistieke klus.

Column Jan Keulen

De ongeëvenaarde 'oorlog tegen de journalistiek' in Palestina en Libanon staat niet op zichzelf. Tijdens de genocide in Gaza, maar ook eerder al, werd duidelijk dat Israël er alles aan doet de Palestijnse samenleving zo hard mogelijk te treffen. In Gaza werd de onderwijssector grotendeels verwoest. Honderden academici, leraren en onderwijzers werden gedood door het Israëlische leger. Studenten en leerlingen kregen geen toegang meer tot boeken en leermiddelen. Academische uitwisseling werd onmogelijk gemaakt. De Verenigde Naties spreekt van scholasticide in Gaza: de systematische en doelbewuste vernietiging van het onderwijssysteem, bibliotheken en kennisinfrastructuur.

De Israëlische strategie lijkt erop gericht de toevoer van cruciale intellectuele en culturele zuurstof voor Palestijnen en Libanezen - zeker van de grote sjiitische bevolkingsgroep in Libanon - zoveel mogelijk af te sluiten. Met militaire en politieke overheersing komt onvermijdelijk ook de culturele dominantie en de Israëlische gedachtenpolitie. Vandaar de sluiting van UNRWA, verantwoordelijk voor het onderwijs in Palestijnse vluchtelingenkampen. Vandaar de sluiting of tegenwerking van mensenrechtenorganisaties. Vandaar het, soms letterlijk, tot zwijgen brengen van Palestijnse cineasten, dichters en schrijvers.

Dat de media in Palestina en Libanon extra hard worden getroffen in deze culturele genocide heeft nog een andere reden. Door Gaza hermetisch af te sluiten voor buitenlandse journalisten en andere waarnemers werden Palestijnse verslaggevers, vloggers, cameramensen en fotografen de enigen die informatie konden verzamelen, verifiëren en naar buiten brengen over Israëlische oorlogsmisdaden. In de door Al Jazeera uitgezonden documentaire *Starving Gaza*,* over de door de Israëlische blokkade veroorzaakte hongersnood, werden Palestijnse journalisten de ogen en de oren van de wereld. Voor de documentaire werden opnames gemaakt van bleke, horige, hongerige Palestijnse kinderen in het Kamal Adwan Ziekenhuis in het noorden van Gaza. Maar degene die de camera vasthield riskeerde ook zijn eigen leven.

Shawan Jabarin, directeur van de Palestijnse mensenrechtenorganisatie Al Haq, wijst erop dat Israël journalisten in diskrediet brengt, de-humaniseert ('het zijn terroristen'), in hun werk belemmert en zelfs vermoordt, om te voorkomen dat ooit verantwoording voor oorlogsmisdaden kan worden afgelegd. Al Haq documenteert het conflict door informatie te verzamelen via satellietbeelden en getuigenissen, maar het materiaal van de journalisten ter plaatse is onontbeerlijk. Ook Jabarin begrijpt de gerichte liquidatie van journalisten als onderdeel van de genocide: 'het doel is niet alleen de mensen te vernietigen, maar ook hun verhaal, hun narratief'.

Bij de Israëlische agressie in Libanon speelt dezelfde perverse logica een rol: het gaat niet alleen om het elimineren van lastige journalistieke pottenkijkers, maar ook om het tot zwijgen brengen van onwelgevallige stemmen. Zuid-Libanon moet worden herschapen naar Gaza's evenbeeld: gecontroleerd door Israël, in ruïne, ontdaan van een groot deel van zijn 'lastige' bevolking. Zijn authentieke maar onwelgevallige geluid moet tot zwijgen worden gebracht. De naam 'Operatie Eeuwige Duisternis' is misschien toch niet zo slecht gekozen.

* documentaire *Starving Gaza* <https://www.youtube.com/watch?v=51BvCUpcBTc>

Veertig landen van The Hague Group vormen coalitie voor Internationaal recht en tegen Israëlische politiek van bezetting en apartheid

Op 31 januari 2025 richtten Belize, Bolivia, Colombia, Cuba, Honduras, Maleisië, Namibië, Senegal en Zuid-Afrika in Den Haag samen de 'The Hague Group' op met als doel: Het beschermen van internationaal recht, het beëindigen van de bezetting van Palestina en het stoppen van straffeloosheid van Israël. Hun beweegreden is om op te staan tegen de willekeur waarmee het Westen het internationaal recht toepast. Geen land staat boven de wet, aldus de nieuwe formatie. De groep initieert gezamenlijke gecoördineerde juridische en diplomatieke maatregelen tegen Israël wegens schendingen van het internationaal recht in de bezette Palestijnse gebieden, zoals het ondersteunen van de ICJ-zaak van Zuid-Afrika tegen Israël.

De coalitie is in 2026 gegroeid van de negen oprichtingsleden naar een bredere groep landen. Aan de andere kant trokken twee van de oprichters, Honduras en Bolivia, zich terug onder zware druk van de VS.

Op 15 en 16 juli 2025 vond er in Bogota, de hoofdstad van Colombia op het Ministerie van Buitenlandse zaken, een ministeriële nood-bijeenkomst plaats voor Palestina. Speciaal VN-rapporteur Francesca Albanese pleitte daar voor maatregelen om de genocide in Gaza te stoppen. Het streven naar concrete maatregelen zoals wapenembargo's en handelsrestricties staat op de agenda. Francesca Albanese noemde The Hague Group "het politieke lichtpunt van het afgelopen jaar: Moge dit het begin markeren van een nieuw, gedekoloniseerd multilateralisme: waar elke staat gelijk is, soevereiniteit wordt gerespecteerd en mensenrechten consequent en universeel worden gehandhaafd, en niet selectief worden toegepast wanneer dat uitkomt."

Bijeenkomst in Nederland

Op 4 maart 2026 was de volgende bijeenkomst in Den Haag waar veertig landen vertegenwoordigd waren. Niet eerder namen zoveel staten deel. De achtergrond is niet alleen de nog steeds voortgezette genocide, maar ook de versnelde annexatie van de Westoever. Bijvoorbeeld daarvan is het project in Noordoost Jeruzalem waar zich veel Bedoeïenengemeenschappen bevinden. Ondanks dat het Internationaal Gerechtshof Israël bevolen heeft zich terug te trekken uit de sinds 1967 bezette gebieden, blijft het doorgaan met het uitbreiden van koloniale nederzettingen. Daarbij onteigent het de huidige niet-Joodse bewoners en kolonisten met steun van het leger om de Palestijnen gewelddadig te verjagen.

De veertig staten formuleerden voorstellen om zich vast

te leggen op het nemen van maatregelen om Israël te dwingen verantwoording af te leggen. Ze besloten tot maatregelen op de volgende gebieden:

1. Geen veilige haven voor de daders van genocide, oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en de misdaad van agressie. Om toegang te krijgen tot andere landen moeten reizigers uit Israël bewijzen dat ze geen oorlogsdienst hebben gedaan. Onder internationaal recht moet er recht gedaan worden aan slachtoffers en moeten potentiële oorlogsmisdadigers dus vervolgd worden.
2. De niet-erkenning van nederzettingen handhaven. Dit betekent dat landen geen Israëlische goederen uit de nederzettingen accepteren en personen of bedrijven uit hun landen verbieden zich daar te vestigen of handel te drijven in de bezette gebieden
3. Beëindig de medeplichtigheid: de staten leggen zich erop vast dat ze geen materiële steun noch wapens zullen leveren aan Israël. Dat betekent ook herbeoordeling van bestaande overheidscontracten met Israël en andere betrokken partijen.

De bijeenkomst van woensdag wordt als succes gezien. 'Dit is buitengewoon belangrijk. Toen we De Groep oprichtten, waren er negen staten. Vandaag de dag zijn er veertig staten aanwezig', schreef Varsha Gandikota-Nellutla, de secretaris van The Hague Group.

Eind april is er een volgende bijeenkomst gepland van de ministers van Buitenlandse Zaken van de veertig landen die in Den Haag aanwezig waren. De hoop is dat deze veertig landen – of een aanzienlijk deel ervan – zich gaan committeren aan de bovengenoemde voorstellen voor maatregelen tegen Israël.

The People's Congress

Op 7 maart vond in Amsterdam The People's Congress plaats met 120 afgevaardigden uit de hele wereld;

politici, deskundigen internationaal recht, vertegenwoordigers van vakbonden, NGO's en solidariteitsorganisaties.

Zoals Varsha Gandikota-Nellutla (secretaris The Hague Group), Francesca Albanese, Thiago Avila (Braziliaans activist, gegijzeld door Israël tijdens de laatste Flotilla), Jeremy Corbyn (ex-Labourleider),

vakbondsactivisten uit verschillende delen van de wereld, Save the Children, politici uit België, Frankrijk, VK en Argentinië, raadsleden uit Amsterdam, auteurs Sally Rooney, Yara Hawar en ook ds. Kenneth Mtata van de Wereldraad Van Kerken.

Het doel van het Congres was samen strategieën bedenken om Israëls apartheid en genocide te stoppen. Men overlegde over de vraag hoe de straffeloosheid en de oorlog tegen de mensheid te beëindigen en verantwoordelijkheid voor de wet tot een feit maken.

Een rode draad in de toespraken waren de consequenties van de genocide in Gaza, die veel verder reiken dan alleen Palestina. 'Gaza is geen geïsoleerde tragedie', zei de Palestijnse onderzoeker Yara Hawari. 'Het is het epicentrum van de mondiale politiek.' Ze noemde de bereidheid van regeringen om personen te onderdrukken die zich verzetten tegen de genocide. Voorbeelden in Nederland zijn de wetsvoorstellen om verheerlijking van terrorisme strafbaar te stellen en het verbod op gezichtsbedekkende kleding bij demonstraties.

's Avonds was er het evenement End the Nakba, met sprekers als Albanese, Gandikota-Nellutla, de Ierse schrijfster Sally Rooney die haar boeken niet in Israël laat uitgeven, Thiago Avila, BDS oprichter Omar Barghouti en vakbondsleider Chris Smalls. Hij riep op tot samenwerken, tot alles doen wat je kunt om je te organiseren, op elk niveau. Iedereen kan iets doen.

Albanese sprak uit dat Gaza de alliantie van de miljardairsklasse zichtbaar maakt. Een kluwen van corporaties, regeringen, wapenfabrikanten, PR firma's en mediagroepen die de slachting van Gaza toejuichen. "Onze taak is niet alleen om ons tegen de horror te verzetten maar om een andere wereld, een andere

visie te creëren, een wereld die we willen, gevormd door waardigheid, vrijheid en gerechtigheid. We moeten van 'I have a dream' naar 'We have a dream' naar 'We have a plan.' Voor een gelaagde strategie waar iedereen aan kan meedoen. Van rekenschap eisen van multinationale ondernemingen tot aan het boycotten van medeplichtige bedrijven" aldus Albanese.

Omar Barghouti noemde Palestina de lakmoesproef voor een menselijke toekomst waar we een einde maken aan vijf eeuwen aan witte suprematie, kolonialisme en slavernij. De Palestijnse samenleving vraagt ons niet het onmogelijke. Ze vraagt eigenlijk maar om twee dingen. Houd de rechten van de Palestijnen hoog en beëindig de bezetting en de apartheid, respecteer het recht op terugkeer van de vluchtelingen en het recht op compensatie. En ten tweede: Beëindig alle medeplichtigheid.

Schrijver Sally Rooney moedigde medeschrijvers en artiesten aan zich uit te blijven spreken tegen genocide, "om deel te nemen aan iets dat groter is dan onszelf, om mee te strijden voor de bevrijding van de mensheid." De tegenstanders van de Palestijnse solidariteitsbeweging – van de VS en zijn 'cliëntstaten' tot de techsector en het militair-industriële complex – zijn dezelfde krachten die verantwoordelijk zijn voor 'catastrofale klimaatverandering', betoogde Rooney. Ze bedreigen niet minder dan ons voortbestaan als mensheid. 'Door solidair te zijn met Palestina leren we hoe we moeten vechten voor het leven op aarde', zei Rooney.

Aan animo om de strijd voor Palestina voort te zetten bleek geen gebrek. Hoe het momentum vast te houden was ook onderdeel van de discussies.

Bert Giskes.

Israëlische gevangenen zijn martelkampen

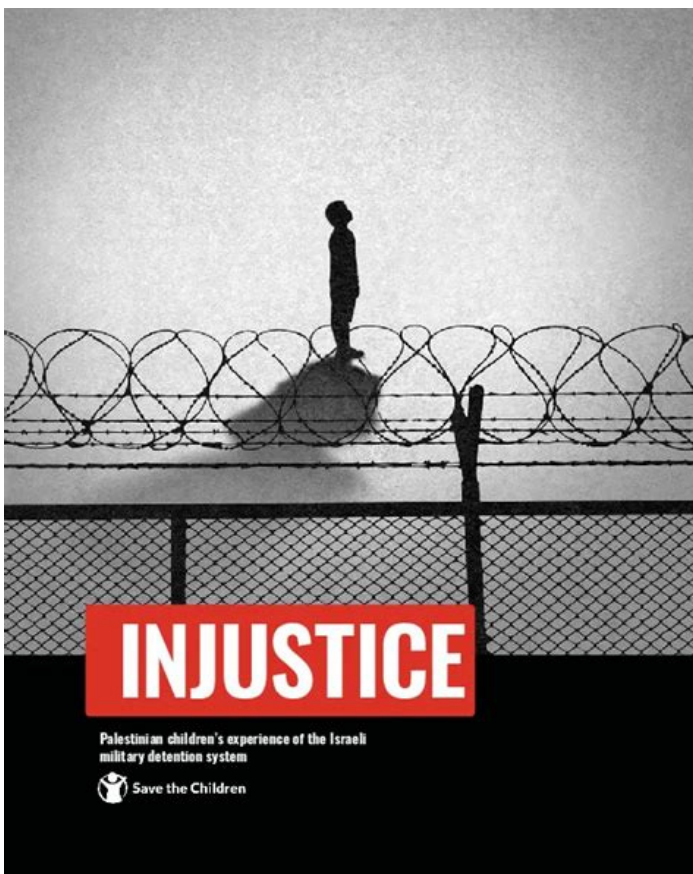
In juli 2024 publiceerde mensenrechtenorganisatie B'Tselem Welkom in de Hel*, een rapport over de behandeling van Palestijnse gevangenen in het Israëlische gevangensysteem en hun opsluiting in martelkampen onder onmenselijke omstandigheden. Het rapport bevatte getuigenissen van 55 Palestijnse mannen en vrouwen die sinds 7 oktober 2023 vastzitten in Israëlische gevangenen en detentiecentra. De getuigenissen onthulden de gevolgen van een overhaast proces waarbij Israëlische gevangenen, zowel militaire als civiele, werden omgevormd tot een netwerk van kampen die beleidsmatig zijn gewijd aan de mishandeling van gevangenen. Een dergelijke faciliteit, waarin iedereen die binnenkomt veroordeeld is tot opzettelijke, zware en onophoudelijke pijn en lijden, functioneert de facto als een martelkamp.

De transformatie van Israëlische gevangenen in martelkampen voor Palestijnse gevangenen moet worden begrepen in de context van Israëls gecoördineerde aanval op Palestijnen als collectief sinds oktober 2023, met name door de aanhoudende genocide in Gaza. De fundamenteën van het regime, gevormd sinds de oprichting van de staat Israël die de genocide in Gaza, het ongebreidelde geweld en de etnische zuivering op de Westelijke Jordaanoever en de vervolging van Palestijnse burgers in Israël mogelijk maken, bepalen ook de behandeling van gevangenen. In de eerste plaats staat de ontmenselijking van Palestijnen als groep en het gebruik van extreem geweld tegen hen centraal.

Onder de titel Living hell. ** is er een actueel vervolgrapport gepubliceerd. Het geeft een overzicht van de situatie van Palestijnse gevangenen tot begin januari 2026. Dit rapport neemt de categorieën van misbruik die in het oorspronkelijke rapport werden genoemd en gebruikt deze om de huidige situatie en eventuele nieuwe ontwikkelingen te beoordelen. Het is gebaseerd op 21 getuigenissen die B'Tselem heeft afgenomen van Palestijnen die zijn vrijgelaten in het kader van de overeenkomst tussen Israël en Hamas in oktober 2025 of in de maanden daarvoor. Veel vrijgelaten gevangenen durven geen getuigenis af te leggen, omdat de Israëlische autoriteiten dreigden iedereen die informatie deelde over hun ervaringen in de gevangenis opnieuw te arresteren. De bedreigingen werden zowel vóór als na de vrijlating van de gevangenen geuit, wat illustreert hoe Israël vrijheidsberoving gebruikt als een belangrijk middel om Palestijnen te onderdrukken.

Deze pogingen om vrijgelaten gevangenen het zwijgen op te leggen, zijn een kenmerk van een veelzijdig beleid om Palestijnen te ontmenselijken en hun menselijkheid als collectief te ontkennen. Hetzij door middel van gevangenschap en marteling, hetzij door middel van intimidatie, politieke repressie en censuur. Deze update is ook gebaseerd op diverse andere bronnen, waaronder recent onderzoek en rapporten van mensenrechtenorganisaties die regelmatig de omstandigheden in Israëlische gevangenen monitoren.

Zoals bijvoorbeeld het rapport van Defence for Children Palestine.*** Daarin wordt duidelijk dat Israël niet alleen volwassen gevangenen onderwerpt aan marteling, maar dat dit ook plaatsvindt tegen kinderen. Al jarenlang publiceert DCIP rapporten over het gevangenzetten van kinderen vooral op de Westelijke Jordaanoever. Met toepassing van militair

recht worden kinderen tot zware straffen veroordeeld voor lichte vergrijpen of zelfs zonder duidelijke aanklacht.

Na de aanslagen van 7 oktober 2023 heeft Israël uitzonderlijk wrede martelingen ontketend in een wijdverspreide, systematische aanpak gericht tegen Palestijnse kinderen in het bezette Palestijnse gebied. Hoewel dit niet nieuw is, is de omvang en wreedheid van de martelingen van vandaag, gebaseerd op de documentatie die DCIP sinds de oprichting in 1991 heeft verzameld, ongeëvenaard.

DCIP verzamelde 325 verklaringen van Palestijnse minderjarige gedetineerden uit de bezette Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jeruzalem, van 1 januari 2021 tot 31 augustus 2025. Hieruit bleek dat 74 procent van de kinderen fysiek geweld had ondervonden van Israëlische soldaten, 26 procent was onderworpen aan mishandeling tijdens ondervragingen en 21 procent gedurende twee dagen of langer in eenzame opsluiting was geplaatst.

Bovendien stierf in maart 2025 voor het eerst in de geschiedenis een Palestijns kind in een Israëlische gevangenis. De 17-jarige Walid Ahmad viel en stootte zijn hoofd op de binnenplaats van de gevangenis, waardoor hij overleed, na zes maanden van aanhoudende ondervoeding, schurftinfecties, frequente mishandelingen door Israëlische bewakers en medische verwaarlozing. Zijn dood weerspiegelt de voorzienbare en vermijdbare gevolgen van Israëls opzettelijke nalatigheid om minimale detentienormen te garanderen en de aanhoudende belemmering van onafhankelijk toezicht.

Al deze bevindingen samen leiden tot een ondubbelzinnige conclusie: Israël zet zijn systematische, geïnstitutionaliseerde beleid van marteling en mishandeling van Palestijnse gevangenen voort, goedgekeurd en gesteund door het politieke systeem, het rechtssysteem, de media en natuurlijk de gevangenisautoriteiten zelf. Dit systematische misbruik vindt niet in het geheim plaats, maar wordt openlijk tentoongesteld, zonder enige poging om het te verbergen of te verdoezelen.

Een treffend voorbeeld hiervan is een reeks PR-items die gezamenlijk werden gepromoot door Itamar Ben Gvir, de minister verantwoordelijk voor het gevangeniswezen, en de woordvoerders van de Israëlische gevangenisdienst (IPS). Deze items boden de Israëlische media “zeldzame inktjes” in

gevangenisblokken waar Palestijnen onder onmenselijke omstandigheden worden vastgehouden. In de items tonen minister Ben Gvir en IPS-officieren het misbruik van gevangenen, waarbij de media de rol van spreekbuis spelen voor de racistische en gewelddadige ideologie van de minister met weinig tot geen kritiek op de misdaden en ernstige mensenrechtenschendingen.

Daarom zijn deze en andere rapporten bedoeld om de onmenselijke omstandigheden waarin Palestijnse gevangenen worden vastgehouden aan de kaak te stellen. Omstandigheden die bekend en genormaliseerd zijn in de Israëlische publieke opinie gedurende de afgelopen twee jaar. Marteling van Palestijnse gevangenen, door de Israëlische media stelselmatig als “terroristen” bestempeld, is een geaccepteerde norm geworden.

Gezien deze realiteit doen mensenrechtenorganisaties als Btselem en Defence for Children opnieuw een beroep op alle staten, instanties en internationale instellingen. Ze moeten alles in het werk stellen om een onmiddellijk einde te maken aan de wrede behandeling en marteling van Palestijnse gevangenen. Gezien de ernst van deze misdaden is het de plicht van de internationale gemeenschap om erop aan te dringen dat Israël ter verantwoording wordt geroepen en ervoor te zorgen dat de verantwoordelijken voor het gerecht worden gebracht.

Pieter van Niekerken.

*Rapport Welkom in de hel: https://www.btselem.org/publications/202408_welcome_to_hell

**Rapport Een levende hel: https://www.btselem.org/publications/202601_living_hell

***Rapport DCIP: <https://www.savethechildren.nl/sites/nl/files/2023-11/injustice-palestinian-childrens-experience-of-the-israeli-military-detention-system-sc-july-2023-81.pdf>

Een strijd om te overleven te midden van het puin

Dadi Daboor is ambtenaar van de gemeente Jabalya. Hij heeft de afgelopen jaren eerder verslag gedaan van zijn ervaringen tijdens de genocide. Dit is zijn recente verslag.

De inwoners van de Gazastrook leven onder extreem moeilijke omstandigheden te midden van een complexe en steeds ernstiger wordende humanitaire crisis. Ondanks het afgekondigde staakt-het-vuren in oktober 2025, blijft de bevolking lijden terwijl ze worstelt om te overleven te midden van het puin dat overal in de Gazastrook verspreid ligt. De overgrote meerderheid van de steden is volledig verwoest, waardoor mensen gedwongen zijn in tenten, vervallen en vernielde huizen of op straat te leven.

De bevolking lijdt hier nog steeds onder een ernstig tekort aan basisbehoeften zoals voedsel en

medicijnen, naast de verslechtering van de gezondheidszorg, die niet in staat is om te voldoen aan de behoeften van de zieken en gewonden. Langdurige stroomonderbrekingen verergeren het lijden van de bevolking nog verder.

Kinderen zijn de meest getroffen groep; zij worden geconfronteerd met zware psychologische omstandigheden als gevolg van constante angst en instabiliteit. Bovendien is het onderwijs beïnvloed door de sluiting of beschadiging van scholen. Op economisch gebied zijn de werkloosheid en armoede sterk gestegen, waardoor het dagelijks leven voor gezinnen een ware uitdaging is geworden. Kinderen brengen lange perioden thuis door, soms vanwege schoolsluitingen of moeilijkheden om scholen te bereiken, en proberen om te gaan met een realiteit vol spanning en angst. Het geluid van beschietingen en luchtaanvallen heeft een diepe psychologische impact op hen en zorgt voor een constant gevoel van onveiligheid.

Kortom, het leven in Gaza speelt zich vandaag de dag af te midden van het puin van huizen en de herinneringen aan wat ooit normaal was. Het puin bestaat niet alleen uit verspreide stenen, maar het is een getuigenis van dagelijkse verliezen en aanhoudend lijden, terwijl gezinnen proberen hun leven weer op te bouwen te midden van een ernstig tekort aan basisbehoeften. Kinderen spelen in de buurt van verwoeste huizen en mensen lopen door straten waarvan het uiterlijk is veranderd, terwijl iedereen blijft zoeken naar een beetje stabiliteit. Ondanks de hardheid van de situatie komt een duidelijke levenslust naar voren, een strijd om te overleven te midden van de ruïnes.

Sadi Daboor.

Sadi Daboor en zijn gezin

"Geen mens meer in Gaza"

Op 10 april organiseerden wij een avond met Anna Krijger vanwege haar nieuwe boek *Geen mens meer in Gaza*. Op een goed bezochte bijeenkomst interviewde oud voorzitter Jan Keulen haar over het nieuwe boek. Haar betrokkenheid bij Israël/Palestina is geen geheim. Zij woonde van 2014- 2017 als freelance correspondent in Tel Aviv en Oost-Jeruzalem. In 2017 debuteerde ze met *Hipsters, baarden, martelaren. Ontmoetingen in Israël en Palestina*. Dat boek was toen ook de aanleiding om haar in Groningen uit te nodigen. Ook nu was zij graag bereid om weer te komen.

De reden om dit nieuwe boek te schrijven was haar gevoel van machteloosheid na 7 oktober 2023 en de vraag waarom we dit onrecht toch laten gebeuren. Een herkenbaar gevoel voor mensen die zich veel bezighouden met deze crisis. Voor haar nieuwe boek sprak zij met zeer verschillende mensen zowel joodse Israeli's als Palestijnen in Israël/Palestina, maar ook in Nederland. Dat levert zeer uiteenlopende gesprekken op.

Aan de ene kant bijvoorbeeld het gesprek met de Vriendin van Vroeger. Anna werkte met haar samen toen zij in Israël woonde vooral voor de opvang van zwerfdieren. Ondanks het hartelijke gesprek is duidelijk dat het onderwerp Gaza een paradigmatisch verschil in visie oplevert. Anna: "Ik kijk naar Gaza en zie een genocide, zij kijkt naar Gaza en ziet 'Pallywood': een term die Palestijnen ervan beschuldigt dat ze hun lijden in scène zetten. We kunnen de vriendschap geen nieuw leven inblazen."

Aan de andere kant is er het gesprek met Yonathan Silver de zoon van vredesactivist Vivian die is omgekomen tijdens de aanval van Hamas en die desondanks nog steeds achter de ideeën van zijn moeder staat. Sterker nog, hij is zelf na 7 oktober

activist geworden. Hij voelde na de moord op zijn moeder geen wraakgevoelens want hij ziet het niet als een persoonlijke aanval maar als gevolg van een systeem dat ook veranderd kan worden. Daarvoor is druk van buitenaf wel essentieel en hij pleit dus voor sancties tegen Israël. Daarmee vertegenwoordigt hij een kleine minderheid in Israël, want duidelijk is dat de meerderheid van Joodse Israeli's de genocide in Gaza, op de Westelijke Jordaanoever en ook de oorlog in Libanon, volop steunen.

Ook heeft Anna veel gesprekken met Palestijnen vooral in de diaspora. Zij zitten in een spagaat want ze zijn zelf veilig maar hun familie niet en dat geeft veel schuldgevoel en machteloosheid. Toch leidt dat niet tot passiviteit maar juist tot de drang om te blijven getuigen van wat er in Palestina gebeurt. Zoals in het gesprek met Rasha Hilwi een Palestijnse afkomstig uit Akko die nu in Nederland woont. Zij ziet het vertellen van verhalen zowel over nu als over de geschiedenis als een manier om te getuigen over de Palestijnse cultuur. Zij schrijft geen politiek manifest maar toch zijn verhalen en andere cultuuruitingen heel politiek want een bewijs dat Palestina bestaat en dat is volgens Hilwi al een daad van verzet. "We

Vervolg op pg. 16

Vervolg van pg. 15

moeten opstaan tussen as en brokstukken, deze genocide mag ons niet uitwissen. Dat is het enige wat ik kan doen en ik moet het doen. Ons mag niet het zwijgen worden opgelegd."

Een vergelijkbare motivatie wordt ook onder woorden gebracht door schrijver Amer Almassri. Hij groeide op in Gaza maar woont nu in Istanbul en ook hij leidt onder de machteloosheid omdat hij niets kan doen om het lijden van vrienden en familie te verlichten. Ook hij benadrukt het belang van kunst uitingen zoals verhalen. Zijn verhalenbundel *De man die achterom keek* werd vorig jaar in het nederlands gepubliceerd. Hij kwam ook naar Groningen voor een avond over zijn boek. "Het geeft mij het gevoel dat ik iets heb gedaan, ook al is het klein, voor mijn vrienden en familie in Gaza. Dat hun stemmen anderen hebben bereikt. (...) Schrijven is mijn enige gereedschap, mijn enige manier om me uit te drukken, om verzet te plegen. En om me alles te herinneren."

Anna Krijger in gesprek met Jan Keulen

Dit zijn slechts enkele stemmen uit de vele die in het boek aan de orde komen. Het doet geen recht aan het mooie belangrijke boek dat Anna Krijger heeft geschreven. Ik kan alleen maar adviseren: Lees het boek!

Pieter van Niekerken.

Auteur: Anna Krijger Titel: Geen mens meer in Gaza

Uitgever: Querido - Nederlands - Paperback

ISBN 9789025320188

20 februari 2026 - 224 pagina's

Redactie: Pieter van Niekerken,
Bert Giskes,
Marco in 't Veldt,
Jan Jongbloed,
Jozet van der Veen.

Met medewerking van:
Lamis Al-Astal,
Jan Keulen,
Sadi Dabboor.

Postadres:
Stichting Groningen-Jabalya
Coehoornsingel 87
9711 BR Groningen

Vormgeving: Jozet van der Veen

info@ groningen-jabalya.com

Colofon

***Wilt u in het vervolg de nieuwsbrief (digitaal) ontvangen?
en/of wil je op de hoogte blijven van het Jabalya-project?***

***Gebruik dan deze QR-code of schrijf je via
www.groningen-jabalya.com in voor de (digitale)
niewsbrief via de rode knop 'aanmelden nieuwsbrief'***

